

A csapathadtáp parancsnoki és szaktiszti állományával szemben támasztott általános, sajátos katonai-szakmai követelmények

E ö r i T i b o r s z á z a d o s

Olyan időszakban élünk, amikor a hidegháború túlfeszített megnyilvánulásait egy megenyhült légkör váltotta fel. Földrészünk politikai küzdőterein felülkerekedtek az ész, érvek és tért nyert a békés egymás mellett élés gyakorlata.

Az európai realitásokkal szemben felsorakoztak a kétségek a kedvezőtlen jelenségek is. Tanúi lehetünk annak is, hogy egyes szélsőséges csoportok erőfeszítéseket tesznek a feszültségek visszaállítására. A helsinki dokumentum szellemét is belül meghamisítva fokozzák a fegyverkezési hajszát.

Érdemes azt is megemlíteni, hogy az enyhülés egyre határozottabb előretörése, állandóan növekvő bázisra támaszkodik. Ezt a bázist egyfelől a szocialista országok ereje, aktív politikája, másfelől a világ kommunista és haladó pártjainak növekvő befolyása, a világ haladó erőinek összefogása képezi. „Helsinki nem befejezésnek, hanem kezdetnek tekintjük, amely további erőfeszítéseket követel mindazoktól, akik az enyhülést kívánják” ... állapította meg Kádár János elvtárs a bécsi nemzetközi sajtóértekezletén.

Valamennyi kedvező fordulat mellett tisztán kell látni – és erről megfelekezni nem szabad –, hogy az imperializmus alapvető célkitűzései változatlanok, csupán a módszerek lettek mások. Ezért számolni lehet azzal, hogy a katonai enyhülés elé csak jelentős erőfeszítések árán áttörhető akadályokat emelnek.

A katonai helyzet egyre bonyolultabbá válik. A NATO fegyveres erejének – elsősorban a hadászati rakétacsapatok – magas fokú készenléte, a váratlanság szerepe teszi aggasztóvá a katonai helyzetet. Következésképpen *amíg fennáll a háború váratlan kitörésének lehetősége nem mondhatunk le a fegyveres erők harc- és mozgósítási készségének fokozásáról.* Fegyveres erőinket olyan állapotban kell tartani, ... „amelyben bármely pillanatban a legbonyolultabb körülmények között is képesek visszaverni és megghusítani az agressziót, bárhonnan induljon is ki, bármilyen eszközöket és módszereket alkalmazzanak abban, beleértve a nukleáris fegyvereket is.”¹

¹ A. A. Grecsko a Szovjetunió marsallja: A szovjet állam fegyveres erői. Zrínyi Katonai Kiadó 1976. 125. oldal.

Az MSZMP Központi Bizotstága állandóan figyelmet fordít az ország védelmi képességének töretlen növelésére. Ezen belül az ország védelmi képességének alapját képező fegyveres erők sokoldalú minőségi fejlesztése a legfelső párt- és állami vezetés gondoskodása mellett célirányosan és töretlenül halad előre. E tekintetben a figyelem elsősorban arra irányul, hogy a hadsereg építése úgy kerüljön végrehajtásra, hogy az *feleljen meg mind az atom-, mind a csak hagyományos fegyverek alkalmazásával folytatott fegyveres küzdelem követelményeinek*. A felkészítés következetes, átgondolt munkát, stabil gondosrágot követel. „A komoly háborúra való katonai felkészülés nem szalmalángot, nem csatakiáltásokat, nem harci jelszót, hanem huzamosan megfeszített szívós és fegyelmezett munkát követel tömegméretekben.”²

I.

Visszatekintve az *elmúlt évek eredményeire* bátran állíthatjuk, hogy társadalmi előrehaladásunkkal összhangban, gazdasági lehetőségeinkkel arányosan kedvező változások következtek be a hadsereg minőségi fejlesztésében. Ez a változás elsősorban: a harci-technikai eszközök tömeges korszerűsítésében; az integrált katonai szervezetek létrehozásában; a csapatok harc- és mozgósítási készsége fokozásában; a parancsnoki állomány harc- és szakvezetői képességének javulásában mutatkozik meg. Tapasztalható, hogy tovább korszerűsödik a csapatok kiképzésének rendszere. Növekvő hatékonysággal érvényesülnek a jól bevált kiképzési módszerek. Egyre kedvezőbben alakulnak a csapatok munka- és létkörülményei. Tovább javul a csapatok rendelkezésére bocsátott anyagi és pénzeszközökkel, egyéb erőforrásokkal való gazdálkodás hatékonysága. Szinte a csapatok életének minden területén érezhető a tervszerű minőségi változás. Az *elmúlt évek eredményeire visszatekintve megállapítható:*

– tovább erősödött a hadsereg személyi állományának a szocializmus ügye iránti meggyőződöttsége, katonai képzettsége, erkölcsi-fegyelmi és a végrehajtásban való helytállása;

– gyökeres fordulat következett be a hadsereg szervezetében, a hadtápcsoportok lehetőségeiben, valamint az anyagi, harci-technikai ellátottság, a mozgékonyság és vezethetőség területein;

– növekedett a parancsnoki és szakállomány politikai, katonai, szakmai képzettségének színvonala, harc- és szakvezetői készsége;

– javult a vezetés technikai feltétele és számottevő eredmények születtek a vezetés gépesítése, az automatizált vezetési eszközök rendszerbe állítása területein.

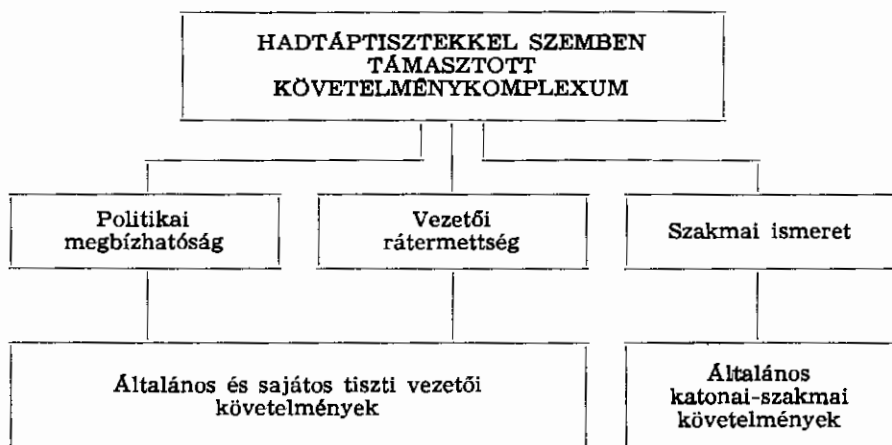
Az elért eredmények mellett az is tapasztalható, hogy a *parancsnokok és szaktiszték* – a lényegesen megváltozott, kedvező körülmények között – *jelentősen megszokszorozódott, újszerű feladatokat oldanak meg*. Az sem lényegtelen, hogy *nemcsak a feladatok újszerűek, hanem ezek megoldása is korszerű vezetési módszereket követel*. Röviden szólva, az új feladatok, új követelményeket, új módszerek bevezetését teszik szükségessé.

Ezek egyfelől békeidőszakban végrehajtandó feladatok szakirányításában, másfelől a felkészítés fokozásában, a harc- és szakvezetői készség állandó töret-

² Lenin összes művei. 36. kötet. Kossuth Könyvkiadó 1972. 306. oldal.

len növelésében határozható meg. A követelményeket az alapszabályzatok, szakutasítások rendszerbe foglalják, de az élet szinte minden nap növekvő, új követelményeket produkál. Nem túlzás azt mondani, hogy a parancsnoki és szaktisztai állomány néha teljesen „ismeretlen” és „szokatlan” feladatok vezetését kénytelen végezni. *Lényegbevágóan fontos kérdésekben gyorsan és mégis jól kell döntenie.* A jelenlegi – korszerűnek éppen nem mondható – gyakorlat úgy alakult, hogy a kiképzés, a gazdálkodás, a csapatépítkezés stb. vezetése szinte teljesen leköti a parancsnoki állomány figyelmét és esetenként háttérbe szorul a harc- és szakvezetői készség fokozása, az ismeretek bővítése.

Levonható az a következtetés, hogy a „*csapatbadtáp parancsnoki és szaktisztai állománnyal*”³ szemben támasztott „*bármas követelmény*” speciális formában érvényesül, amelyet a következő követelmény komplexumba lehet összefoglalni:



II.

A csapatbadtáp parancsnoki és szaktisztai állománnyal szemben támasztott általános és sajátos követelmények

Parancsnokká és szakvezetővé válás egy folyamat, amely az egyén személyes tulajdonságainak, a csoport és a környezet formáló szerepén, a kialakult körülményeken és lehetőségeken nyugszik. Alapját a marxista-leninista világnézet, a kommunista meggyőződöttség képezi. *A tiszt olyan „politikai tényező”, aki az adott poszton különleges jogokkal és sajátos követelményekkel felruházott parancsnok, politikai vezető, nevelő és katonai szakember.* Ezek a készségek és képességek az elméleti és gyakorlati felkészítésben, a csapatvezetés konkrét gyakorlatában, a tapasztalatok megszerzésében alakulnak ki és fejlődnek tovább. Senki nem születik katonai vezetővé, csak azzá válik, szívós és

³ A „csapatbadtáp parancsnoki és szaktisztai” állomány alatt ebben a vonatkozásban az egységek, magasabbegység állományba tartozó PK HTPH-t, htp. szolgálatiágfőnököket, törzsekben dolgozó htp.-tisztiket, valamint a htp.-egységek, alegységek parancsnoki állományát kell érteni.

megfeszített munka eredményeként. A gyakorlati élet bizonyítja, hogy meghatározott követelmények, feltételek között, egy adott vezetési szinten *minden tisztt alkalmas a vezetésre, csak nem azonos hatékonysággal vezet.*

A katonai szolgálat *különleges szolgálat*, amely elkötelezettséget jelent sajátos követelményekkel. A parancsnoki és szaktiszti állománynak olyan sajátos szabályozó tevékenységet kell megvalósítani békében és háborúban, amely mindenkor biztosítja az alárendeltek szakszerű vezetését, a rendelkezésre álló erők és eszközök „gazdaságos” felhasználását, a meghatározott cél elérése érdekében. Ehhez *olyan általános és sajátos képességekkel kell rendelkezni, amelyek a legbonyolultabb körülmények között is biztosítják a sikert, a feladatok maradéktalan teljesítését. Ezek a képességek elsősorban a harc- és szakvezetői készségen összegezhetők.*

A tisztekkel szemben támasztott „általános és sajátos követelményeket” A. A. Grecsko, a Szovjetunió marsallja a „Szovjet állam fegyveres ereje” című művében a következő tényezőkben határozta meg:⁴

1. „Kommunista meggyőződés, önzetlen odaadás a párt és a nép iránt”;
2. „Magas fokú fegyelem és a parancs teljesítése”;
3. „Kezdeményezőkézség és önállóság”;
4. „A parancsnoki akaterő és szervezőkézség”;
5. „Magas szakmai felkészültség, általános haditechnikai műveltség”;
6. „A tisztt tudja oktatni-vezetni beosztottait”.

Az elmondottak kapcsán jól érzékelhetővé vált, hogy a csapathadtáp parancsnoki és szaktiszti állományával szemben támasztott sajátos követelmények: az eszmei meggyőződöttség; a szilárd akarat; a magas fokú követelény-támasztás és igényesség; szervezőkézség; fejlett hadműveleti-harcászati gondolkodásmód; a széles körű technikai ismeret; széles látókör és kombinatív készség és nem utolsósorban magasszintű általános műveltség. Ezeknek a lényeges adottságoknak mint a tiszttel szemben átmasztott általános sajátos követelményeknek a megszerzéséhez egyetlen út vezet, „hiánytalanul végre kell hajtani a lenini útmutatást: ... igazán megtanulni a katonai mesterséget.”⁵

Ezeket a sajátos követelményeket olyan mértékben kell teljesíteni, amely a *parancsnoki és szakállományt alkalmassá teszi akaratának megvalósítására az alárendeltek vezetésére és a feladatok végrehajtásának szakirányítására.* Jól meg kell érteni, hogy a hangsúly nem a lexikális tudáson, hanem a gondolkodásmódon, a rendszerező képességen, az előrelátáson, az ítélő és összehasonlító képességen, a szervezőkézségen és a hadművészet korszerű elveinek, a hadtápbiztosítás célszerű módszereinek ismeretén nyugszik.

Hogy mennyire sikerült ezeket a képességeket kifejleszteni a szükséges tapasztalatokat megszerezni az alapvetően a *harcban dől el.* Harcban nincsenek próbák, nincs lehetőség a kísérletezésre, a feladatok besulykolására. „A háborúban nincsenek piszkozatok, amelyeket a tisztázat elkészítése után össze lehet tépni. Itt mindent „vérrel írnak, mindent a kezdettől a végéig az első betűtől az utolsó pontig...”⁶

⁴ A. A. Grecsko a Szovjetunió marsallja: „Szovjet állam fegyveres ereje” Zrínyi Kiadó 1976. 271–273. old.

⁵ A. A. Grecsko a Szovjetunió marsallja: „A szovjet állam fegyveres erő”. Zrínyi Kiadó. 1976. 275. oldal.

⁶ Szimonov: „Nem születünk katonának” Európa Kiadó, 1965. 14. oldal.

A harc- és szakvezetői képességek valamennyi összetevőjének kialakítása kitartó és következetes munkát követel.

III.

A csapathadtáp parancsnoki és szaktisztii állományával szemben támasztott katonai-szakismereti követelmények

A katonai szakirodalom egyre többet foglalkozik a parancsnokok helyével, szerepével és az „ideális” törzstiszt megrajzolásával. Általában kevésszer és akkor is csak nagy általánosságban esik szó a szaktisztiek *katonai-szakismereti követelményeiről*. Pedig a törzsekben, vagy önálló parancsnoki posztokon álló szaktisztiek – köztük a csapathadtáp tagozatban dolgozó hadtáptisztek – *katonai-szakismereti köveaelményeinek meghatározása egyre sürgetőbb igényként jelentkezik*.

Amíg a különböző tanintézetekben meghatározásra kerültek, hogy mit milyen mértékig kell elsajátítani, addig a *csapathadtáp tiszti állomány katonai-szakismereti követelményei nem kerültek szabályozásra*. Abból kiindulva, hogy a katonai szervezetek minden elemükben egyre bonyolultabbá váltak, ezért *ma már nem lehet elvárni, hogy mindenki mindenbe értsen, mert akkor gyakorlatilag semmibe sem ért*. Más szóval egyetlen területen sem lesz specialista.

Az alapszabályzatok elsősorban keretszabályozást biztosítanak. Lényegében ezt kell megtölteni konkrét katonai-szakmai ismereti követelményekkel. *Az alapszabályzatok keretszabályozási rendszerére építve lényegesnek tartjuk a csapathadtáp parancsnoki és szaktisztii állományával szemben támasztott katonai-szakmai ismeretek követelményrendszerének kialakítását*. Megítélésünk szerint az alapszabályzatokban lefektetett elvek, olyan keretet biztosítanak, amelyet meghatározott időszakonként – a hadsereg építése és fejlesztése időszakainak, a hadművészet új elveinek és az ellátási-biztosítási rendszer új módszereinek megfelelően – kell megtölteni konkrét tartalmi követelményekkel.

Ezek a követelmények a következők:

1. *A parancsnokok, szakvezetők legfontosabb feladatai a párt-politikai munka irányításában: a kiképzés, a harcckészültség, a mozgósítás, a harcászati, törzsvetési gyakorlatok, népgazdasági munkák pártpolitikai munkájának előkészítésében és irányításában való részvétel*. A fegyveres harc pártpolitikai munkájának lényegét, tartalmát, megszervezésének rendjét, végrehajtásának sajátos módszereit kell segítsen meghatározni.

2. A hadtudomány területén

Rendelkezzenek tájékozottsággal a fegyveres küzdelem lényegéről, alapvető összefüggéseiről, különös tekintettel a politikai és a fegyveres küzdelem összefüggéseire. Alapvetően ismerjék egy elkövetkező háború lefolytatásáról vallott nézeteket.

a) *A harc és a harc hadtápbiztosítása katonai-szakismereti követelményei:*

- *a harc megvívásának területein: rendelkezzenek általános tájékozottsággal a várható ellenség fegyveres harcra vonatkozó nézeteiről, támadó és védelmi koncepciójáról, azoknak a fegyvereknek a hatásairól és ellenük való védelem*

lehetőségeiről, amelyek a csapathadtáp csoportosítását pusztíthatják, a hadtáp munkáját befolyásolhatják.

Rendelkezzenek alapismeretekkel: az összefegyvernemi harc fejlődését meghatározó tényezőkről; az összefegyvernemi harc eszközeiről, jellemzéseiről, fajtájáról és alapelveiről. .

Ismerjék: a csapatmozgások fajtáit és feltételeit, a végrehajtás elveit; a *támadó- és védelmi harc jellegét, kialakulásának körülményeit, lefolyását és a harctevékenység különböző formáinak összefüggéseit.*

Részletesen – a beosztással járó feladatoknak megfelelően differenciáltan – ismerjék: a csapatok harc- és mozgósítási készségét, harci (harcbiztosítási) lehetőségeit, a várható alkalmazás körülményeit és feladatait.

- *A hadtápbiztosítás területén:* tájékozottsággal rendelkezzenek a harc és harccal kapcsolatos tevékenység hadtápbiztosításának általános rendszeréről, az ellátás és szállítás módszereiről, az anyagi eszközkészletek lépcsőzéséről, a hadtápvezetés sajátosságairól, a hadtáp őrzés és védelme, valamint tömegpusztító fegyverek elleni védelme követelményeiről és rendszeréről.

Ismerjék: a saját egység, magasabbegység előljáró részéről történő hadtápbiztosításának rendjét, a saját csapatok harcrendi elemei mindenoldalú hadtápbiztosítása megtervezését, megszervezését és a végrehajtás vezetését, menetben, támadásban, védelemben és a harccal kapcsolatos egyéb tevékenységek időszakájában tömegpusztító fegyverek, vagy csak hagyományos fegyverek alkalmazásának viszonyai között.

Részletesen ismerjék: (lexikális ismeretekkel rendelkezzenek) az alárendelt hadtápegységek, -alegységek harc- és mozgósítási készségét, szervezetét és funkcionális csoportosításának és vezethetőségének lehetőségeit, a náluk levő anyagi eszközkészletek méreteit és megosztását.

Legyenek képesek a saját beosztásuknak megfelelő mértékben: az alárendelt hadtápegységek, -alegységek felkészítésére, a harcban a parancsnok elhárításának megfelelő hadtápcsoportosítás kialakítására; az után- és hátraszállítási utak más törzsekkel való együttműködés alapján történő előkészítésére; az anyagi eszközkészletek felhalmozására; a fogyasztási normák megállapítására; az után- és hátraszállítás – köztük a légi szállítási – feladatok végrehajtására, a harcoló és harcból kivont egységek feltöltésének szakszerű vezetésére; a sebesültek harcmezőn történő összegyűjtésének, ellátásának, kiürítésének és légi úton történő hátraszállításuk megszervezésére és vezetésére; különleges és ideiglenes harcrendi elemek hadtápbiztosításának megszervezésére, funkcionális hadtápcsoportosítások és anyagi eszközök légiszállításának előkészítésére; az őrzés-védelem, valamint a tömegpusztító fegyverek elleni védelem felkészítésére és végrehajtására; a harc és harccal kapcsolatos valamennyi tevékenység hadtápbiztosításának vezetésére, olyan követelmények szerint, hogy a hadtápegységek és -alegységek fő erőfelfejtésüket mindig az előljáró és a parancsnok által meghatározott feladatok végrehajtására összpontosítsák.

A követelmények alapját az MN Harcászati Szabályzata, a Csapathadtáp Utasítás, a Tábóri Törzsszolgálati Utasítás és a szakutasítások, a gyakorlások tapasztalatai képezik.

b) *A hadtörténelem területén*

Rendelkezzenek általános tájékozottsággal a hadművészet területének szakaszairól, a gépi korszak háborúinak „forradalmi” változásairól.

Ismerjék a második világháború kitörésének okait, körülményeit; a Nagy Honvédő Háború politikai-katonai győzelmének jelentőségét, hazánk felszabadításának körülményeit; az MN megalakulásának jelentőségét, a néphadsereg politikai tartalmát, építésének legfontosabb állomásait, a hadügyi forradalom szakaszait, a harc megvívásáról vallott nézeteket; a hadtápbiztosítás negyedszázados fejlődésének útját és eredményeit.

c) *A katonai kiképzés és vezetés elmélete területén*

Rendelkezzenek általános tájékozottsággal az MN kiképzési rendszere, követelményei, és módszerei területén.

Ismerjék: a seregetest, a magasabbegység az összefegyvernemi és fegyvernemi egységek harc- és szakkiképzési rendszert, harc- és mozgósítási készségével szemben támasztott általános követelményeket; a nevelési elveket és módszereket; a hadtápkiképzés általános rendszerét és követelményeit.

A jártasság és készségszintjén legyenek képesek az alárendeltek, hadtápegységek és -alegységek kiképzésének katonai-szakmai és a csapatok hadtápkiképzése megtervezésének, a hadtápegységek, -alegységek kiképzésének összehangolására a csapatok fő kiképzési feladataival, a harc-készültségi és a mozgósítási, valamint harcászati gyakorlataival.

Tapasztalatokkal, kialakult módszerekkel rendelkezzenek a sor- és tartalékos állományú hadtápegységek, -alegységek kiképzésének levezetésében, illetve a levezetésben való részvételben.

A csapat-hadtápbiztosítási és szaktiszt állománya legyen képes: a tiszt-helyettes állomány általános-katonai és szakkiképzése megtervezésére, megszerzésére, valamint vezetésére.

A PK HTPH-ek, magasabbegység szolgálati főnökök, hadtápegység parancsnokok megfelelő ismerettel és jártassággal rendelkezzenek: törzsek felkészítésében, harcászati és szakkiképzések levezetésében, ezred, hadosztály HVP-ok összekovácsolásában, egység, magasabbegység szintű harcászati, szakharcászati, törzszvezetési gyakorlatok kidolgozásában és levezetésében való részvételben.

A követelmények alapját: a hadtápbiztosítási ÖKP, a kiképzési parancsok és intézkedések, a módszertani bemutató foglalkozások és a korábbi évek tapasztalatainak feldolgozása képezik.

d) *A katonai rendszerelmélet területén*

Legyenek tájékozottak a fegyveres erők építése, a hadsereg – ezen belül a hadtápcsoportok – fejlesztésének soronlevő feladatairól. A legfontosabb kérdésekben ismerjék a csapatok feltöltésének, a szolgálati idő letöltésének rendjét, a hadkötelezettségi normákat.

Ismerjék a hadsereg differenciált készenléti és mozgósítási rendszerének legfontosabb alapelveit, alapvető összefüggéseit, gyakorlati megvalósításának általános követelményrendszerét, a tervezéssel kapcsolatos általános követelményeket.

A beosztásnak megfelelően a készség és jártasság szintjén ismerjék az alárendeltségükbe tartozó hadtápegységek, -alegységek mozgósításának tervezési rendjét, a végrehajtás megszervezésének követelményeit és a tervszerű végrehajtást biztosító módszereket.

Felkészültséggel rendelkezzenek a beosztási szintjüknek és speciális terü-

leteinek megfelelően – az egység, magasabbegység harc- és mozgósítási tervcinek kidolgozásában való részvételhez, a szükséges anyagi eszköz számvetések kimunkálásához, a harc-készültség és mozgósítás hadtápbiztosításának megtervezéséhez.

Lexikális ismeretekkel és alapos jártassággal rendelkezzenek a mozgósítás hadtápbiztosításának végrehajtásában; a készletek megalakítása, tárolása, frissítése, elosztása, málházása, szállíthatósága, újbóli lépcsőzése és felhasználásának, pótlásának rendszabályai területén.

Alaposan ismerjék az általános és hadtáp ügyvitellel, a titoktartással kapcsolatos rendszabályokat.

A következmények alapját: a Honvédelmi Törvény, az „M” utasítások, az MN alapszabályzatai és szakutasításai, az ügyviteli utasítások képezik.

e) *A katonai vezetés elmélete területén*

Alapismeretekkel rendelkezzenek, a csapatvezetés tartalmát, lényegét általános követelményeit és elvi rendszerét érintő kérdésekben.

Átlagosan ismerjék a harc hadtápbiztosítása, a béke kiképzés, a harc- és mozgósítási készség vezetésének a (csapat) hadtápgozdálkodás szakirányításának rendjét és módszereit.

A beosztási szintjüknek megfelelően teljes részletességgel ismerjék, a hadtápegységek és -alegységek, szolgálati ágak, funkcionális csoportok parancsnoki és szakvezetési rendjét a végrehajtás gyakorlati módszereit.

A jártasság szintjén ismerjék a saját csapatok, hadtápegységek és -alegységek helyzetére vonatkozó adatainak gyűjtését és feldolgozását. Legyenek képesek a parancsnok (előljáró) elhatározásának előkészítésében való részvételre; az elhatározás összefüggéseinek feltárására és formábaöntésére, ellátási biztosítási tervek, feltöltési számvetések megbízható kidolgozására, a végrehajtás megszerzésére, a feladatok lejtuttatására, a végrehajtás segítő ellenőrzésére, a feladatok végrehajtásának folyamatos pontosítására és számonkérésére.

Hozzáértően ismerjék a vezetés technikai eszközöket különös tekintettel az ESZR-ek, mobil adatfeldolgozó pontok híradóeszközök alkalmazásának lehetőségeit és a felhasználásuk hatékony módszereit.

Ismerjék: a vezetési pontok működésének rendjét, a HVP telepítésének, áttelepítésének megszervezését, a vezetés funkcionális csoportosítása megszervezését és a párhuzamos munkamódszerek megvalósításával szemben támasztott követelményeket.

A követelmények alapját képezi: az MN Harcászati Szabályzat; Táborig Törzsszolgálati Utasítás; a Csapathadtáp Utasítás; a Szolgálati Szabályzat; a szakutasítások, a seregtest szintű békegazdálkodás háborús hadtápvezetési útmutatók és a végrehajtott vezetési módszertani útmutatók, a különböző gyakorlatok, hadijátékok feldolgozott tapasztalatai.

f) *A katonaföldrajz területén*

Általános tájékozottsággal rendelkezzenek a társadalmi-gazdasági tényezők szárazföldi csapatok harca és harccal kapcsolatos tevékenységek ellátásának mindendenoldalú hadtápbiztosítására gyakorolt hatásaival.

Ismerjék a dunavölgyi és az Észak-Olasz hadművelési irányok természeti tényezőinek a hadtápbiztosításra (telepítésre, mozgásra, tőpfe, elleni védelemre, őrzés-védelemre, cü. ellátásra, helyszíni beszerzésre) gyakorolt hatásait.

A felhasználási készség szintjén lexikális ismeretekkel rendelkezzenek a várható előrevonás, határbiztosítás és határvédelem, valamint a harcászati irány tervszerinti, gazdasági tényezőinek hadtápbiztosítására gyakorolt hatásairól.

A követelmények alapját a szakirodalom, a katonai, szakmai törzskiképzési foglalkozások és gyakorlatok képezik.

g) *A haditechnikai tudományok területén*

Tájékozottsággal rendelkezzenek a saját egység, magasabbegység, tüzér-, rakéta-, harckocsi, műszaki, vegyi, híradó-, rádióelektronikai, technikai eszközök hatékonyságáról, az alkalmazás lehetőségeiről és területeiről.

Ismerjék a seregtest állományába rendszeresített csaphadtáp szállító, üzemanyag, élelmezési, ruházati, egészségügyi kiürítő, technikai eszközeinek lehetőségeit, legfontosabb teljesítményadatait, alkalmazásának, telepítésének és üzemeltetésének követelményeit.

A szakszerű üzemeltetés és kezelés, valamint a bemutató oktató készség szintjén átlagosan *ismerjék*: a szakmai alárendeltségükbe tartozó hadtáptechnikai eszközöket. Ennek kapcsán részletesen ismerjék a legfontosabb technikai mutatókat, a különböző behatások melletti teljesítménymutatókat, az alkalmazás területeit és lehetőségeit; az üzemeltetés, javítás, feltöltés és karbantartás követelményeit és rendszabályait, valamint ezzel kapcsolatos munkavédelmi előírásokat.

A követelmények alapját a szakutasítások technikai törzskiképzések, módszertani bemutató foglalkozások képezik.

h) *A katonai (csapat-) gazdálkodás területén*

Ismerjék a töretlenül fejlődő szocialista közösség – hazánk gazdasági környezetét és katonai gazdálkodása irányvonalát is meghatározó – eredményeit, az előrehaladás lehetőségeit.

Tájékozottsággal rendelkezzenek a katonai gazdálkodás alapját meghatározó népgazdasági kapcsolatok jellegéről, irányzatáról.

Alapjaiban ismerjék az MN gazdálkodási rendszerét, legfontosabb elveit, tartalmát, az anyagellátás tervezésének, a költségvetés összeállításának, a beszerzések végrehajtásának, a csapatok ellátásának alapvető módszereit.

Átfogóan ismerék a csapatgazdálkodás általános, a hadtápgazdálkodás részelveit és módszereit olyan mélységig, hogy képesek legyenek az alárendeltségükbe tartozó gazdálkodás szakirányítására, pontosan megfogalmazott feladatok rugalmas végrehajtására, a mozgékony környezeti igényekhez való alkalmazkodásra, önállóságra, az állandó belső megújulás biztosítására a végrehajtás számonkérésére.

Alapvetően ismerjék a hadtápgazdálkodás, és teljes mélységben ismerjék a konkrét szakterület anyagellátásának tervezését, költségvetés összeállítását, a szerződések megkötését, csapatbeszerzések tervezését, a kifizetések, a pénz- és anyagnormák felhasználásának szabályait és gazdaságos módszereit; az anyagi eszközökészletek készletgazdálkodásával, tárolásával, frissítésével, karbantartásával, átvételével, kiadásával kapcsolatos követelményeket, a hadtáp számvitel rendjét; az ellenőrzések megszervezésének és végrehajtásának rendszerét, szervezését, és a végrehajtás gazdaságos, szakszerű irányítását.

Részletesen ismerjék a gazdálkodást szabályozó szakutasítások előírásait, az alkalmazás célszerű módszereit, az előljáró által meghatározott célkitűzéseket

lényegét, a megvalósítást biztosító kulcsterületeket és kulcsfeladatokat, a számvetel rendszabályait.

Lexikálisan ismerjük: a saját szakterületük gazdálkodását, alapvetően meghatározó felszámítási és felhasználási anyagi és pénznormákat, méreteket, készletgazdálkodás előírásait; a hadtápgazdálkodás területén meghatározott célkitűzések és elért eredmények számszerűsített adatait és a megállapítás módszereit; a személyi állomány ellátottságának helyzetét és valamennyi járandósága kiszabataának méretét, és az elosztás rendszabályait.

A követelmények alapját az alapszabályzatok és szakutasítások, az előjáró intézkedése a parancsnok kiképzési parancsa képezi.

Összességében levonható az a következtetés, hogy a csapathadtáp tagozatban dolgozó tisztekkel szemben támasztott követelmények az élet minden területén megnövekedtek. A felismerés és ebből adódó tennivalók minden hadtáptiszttól egyre határozottabb cselekvésben kifejezett tudást, katonai szakismeretet követelnek. A parancsnok, a szaktiszt tudatos cselekvéséhez éppen ezért elengedhetetlenül szükséges az állhatatosság, a felelősségérzet, a katonai szakismeret. Ha nem is minden, de a hadsereg építése során sok minden függ a parancsnoki és szakállomány tudásától, szocialista jellemétől, vezetői készségétől és állhatatosságától.

Olyan időszakot élünk, amikor a hadtáptisztai állománynak minden körülmények között tisztán kell látni mikor, miről van szó, merre keresendő a megoldás útja, és mi a megoldás módszere. Jogos elvárás, hogy minden hadtáptiszt, elsősorban önmagától kérje számon, a felkészültségét, a tudást, a szakmai hozzáértést, a ráeső kötelezettséget, a rendet, a pontosságot, a kommunista személyes példamutatást.

E tekintetben az előrelépést egyfelől a pártpolitikai munka tartalmának gyorsítása, másfelől a *tanulás és tanítás* egységes rendszere, a kiképzés fokozása és hatékonyabb módszere biztosítja. Egyre nagyobb és szembetűnőbb szerepet kap a következetesség a felkészítésben, a jellemformálásban. Fontos irány az alkotószellemű gondolkodás kialakítása, új ismeretek megismerésére való ösztönzés. A leglényegesebb kulcskérdés – egyfajta általános követelményrendszer alap gondolatait követve – állandóan lépést tartani az élettel, a harc és harc mindenoldalú biztosítása, valamint a személyi állományról való gondoskodás állandó megújuló követelményeivel. Folyamatosan biztosítani a hatékonyabb szakirányítás politikai, szakmai, ideológiai, szervezeti feltételeit. Ez a csapat-hadtápban dolgozó parancsnok és szakállomány legfontosabb kötelessége, önbecsülésének mércéje.

A központ hadtápegységek, intézetek harcászati és mozgósítási tervezésének néhány tapasztalata

Horváth Sándor alezredes

Az elmúlt években a központ hadtáp alakulatainál végrehajtott harcászati és mozgósítási feladatok tervezése ellenőrzésének tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a tervezéssel foglalkozó állomány mind gondosabban, elmélyültebben, lelkiismeretesebben végzi feladatát, mind nagyobb gondot fordít a HKSZ és M feladatok végrehajtására vonatkozó szabályozások elsajátítására. Ezek tükröződnek a tervek, okmányok tartalmi kidolgozásában, kultúraltabb formájában, kivitelezésében.

A fejlődés eredményei mellett azonban olyan hiányosságok is tapasztalhatók, amelyek általában jellemzik a tervek, okmányok egy részét, így tehát általánosíthatók. A hiányosságok egyik forrása a HKSZ és M tervezések szabályozására kiadott utasítások, intézkedések egyes előírásainak helytelen, egyéni értelmezése, az alakulat sajátosságait figyelmen kívül hagyó, automatikus alkalmazása.

A hibák másik forrása az utasítások, intézkedések nem kellő ismerete. A tervek komplex módon való elkészítése az ide vonatkozó összes utasítások komplex ismeretét teszi szükségessé.

A tervek, okmányok naprakészé tételének elhanyagolása, az előírt pontosítások nem következetes végigvitele szintén a hibalehetőségek egyik általánosítható forrása.

A fentiekkel szorosan összefügg az M tervező tiszt felkészültsége. Szervezett M szaktiszt képzés nincs, ezért gyakori, hogy olyan személy kerül M tervezői beosztásba, aki korábban csak kevésbé, vagy egyáltalán nem foglalkozott a mozgósítás kérdéseivel. Az M időszakában megalakuló egységek, intézetek M előkészítésével megbízott személy helyzetét nehezíti az a körülmény is, hogy általában önállóan kell végeznie feladatát. Ezért állandó, rendszeresített kiképzés és önképzés mellett is huzamosabb időszak – egy-két év – kell elteljen, amíg megfelelő ismereteket szerez az utasítások előírásainak alkalmazásában, az okozati összefüggések, a „miért?”-ek feltárásában.

Ezek után rátérek részletesebben a tervek, okmányok azon területére, amelyeknél leggyakrabban tapasztalhatók az általánosítható hiányosságok.

A 00090/1973. sz. MNHF utasítás egyértelműen meghatározza, hogy az egységek, intézetek a készenléti időtől és a mozgósítás mértékétől függően mi-